

1

Jan Palach a jeho odkaz

Jan Palach (11. 8. 1948 – 19. 1. 1969) se narodil v soukromém sanatoriu v Praze, většinu života ovšem strávil ve Všetatech. Pocházel z rodiny cukráře. Po roce 1948 o cukrárnu i dílnu ve Všetatech přišli, otec nastoupil do podniku Mlýny a pekárny v Brandýse nad Labem, matka prodávala ve stánku na všetatském nádraží.

Po ukončení základní školy nastoupil Jan Palach na střední všeobecně vzdělávací školu (dnešní gymnázium) v Mělníku, které ukončil v roce 1966. Přestože složil přijímací zkoušky, nebyl po maturitě přijat na Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, nastoupil proto na Vysokou školu ekonomickou ke studiu zemědělské ekonomie. Svého koníčku, historie, se ale nevzdával, a proto byl v létě 1968 přijat do druhého ročníku Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze na obor dějepis – politická ekonomie.

V průběhu studia na Vysoké škole ekonomické Jan Palach dvakrát navštívil Sovětský svaz, angažoval se ve studentských aktivitách, na jaře 1968 spoluzakládal Akademickou radu studentů na Vysoké škole ekonomické. Srpnová okupace Československa 1968 ho zastihla ve Všetatech. Zásadně s ní nesouhlasil. Účastnil se studentských protestů na podzim 1968. Byl přesvědčený o tom, že je zapotřebí československou veřejnost vyburcovat z letargie, probudit z beznaděje. A sám se o to pokusil. Na protest proti pokračující okupaci a proti dalším ústupkům okupantům se 16. ledna 1969 upálil před Národním muzeem. O tři dny později na následky zranění zemřel. Jeho pohřeb se stal celonárodní manifestací proti okupaci Československa. Palachův čin nezůstal osamocený. Měl dokonce dva předchůdce v zahraničí, kteří pomocí obdobného činu protestovali proti okupaci Československa, již 8. září 1968 se ve Varšavě zapálil Ryszard Siwiec a 5. listopadu 1968 Vasyl Makuch v Kyjevě. Palacha následovali Sandor Bauer, Jan Zajíc, Evžen Plocek a další. Jan Palach byl pohřben na Olšanských hřbitovech a v roce 1973 byly jeho ostatky v tajnosti exhumovány a přeneseny do Všetat. Na obou místech se scházeli lidé k tichým demonstracím proti normalizaci. Palachův týden v lednu 1989 pak předznamenal pád komunistického režimu v Československu.